

NWO programma Evolution & Behaviour

Eindverslag van Preparatory Grants

Dossiernr: 051-14-006

Naam Projectleider: Prof. Rainer Goebel, UM

Titel: Joint Attention: The Prerequisite of Human Culture

1. Participanten

Twee sprekers die uitgenodigd waren, maar op het moment van het opstellen van het proposal nog geen definitief antwoord hadden gegeven, hebben uiteindelijk afgezegd (Prof. Dare Baldwin, University of Oregon, en Prof. Henry Plotkin, UCL). Eén spreker (Prof. Simon Baron-Cohen, directeur van het Autism Research Center aan de University of Cambridge) heeft op het laatste moment moeten afzeggen en heeft als vervanger een collega gestuurd (Dr. Richard Griffin). Gelukkig heeft Prof. Peter Richerson onze uitnodiging aangenomen. Daarnaast bleek Dr. Christian Keysers uit Groningen bereid deel te nemen en een presentatie te verzorgen.

De workshop duurde 2 dagen. Er waren 7 sprekers:

Prof. Peter Richerson

University of California, Davis

Prof. Chris Moore

University of Toronto

Prof. Daniel Povinelli

University of Louisiana at Lafayette

Prof. Bruce Hood

University of Bristol

Dr. Christian Keysers

RUG

Dr. Richard Griffin

University of Cambridge & Tufts University

Prof. Rainer Goebel

UM

Elke spreker had één uur de tijd voor zijn presentatie waarna er 30 minuten tijd was voor discussie. Er waren ongeveer 30 deelnemers aanwezig. We hebben het aantal deelnemers beperkt gehouden om meer kans op uitgebreide discussies te hebben. Naast de lezingen werd op beide dagen nog 2 uur een round-table-discussie gehouden om op een aantal vraagstellingen nog dieper in te gaan. Hierbij waren steeds de sprekers en enkele uitgenodigde gasten aanwezig.

2. Inhoudelijk verslag

Het werd tijdens de workshop snel duidelijk dat we een thema hadden gekozen dat weliswaar complex is, maar uitermate geschikt voor een interdisciplinaire benadering. De wetenschappelijke kijk vanuit andere disciplines heeft ons geholpen de definities van cultuur en de rol van sociale interactie hierbij te verduidelijken en voor ons onderzoek te operationaliseren. Hierbij hebben we veel profijt gehad van de inhoudelijke opzet van het programma van de workshop. Zo hebben we bijvoorbeeld eerste de evolutionaire achtergrond van cultuur besproken (Richerson) en vervolgens gekeken hoe de ontwikkeling van sociale interactie bij kinderen begint (Moore). Daarna hebben we dit kunnen vergelijken met de sociale interactie bij andere primaten (Povinelli). Vervolgens hebben we dan besproken wat er in de sociale ontwikkeling bij kinderen mis kan gaan (Griffin). In de namiddag hebben we tijdens de round-table ons onderzoeksplan met de sprekers verder kunnen uitwerken. Op de tweede dag zijn we begonnen de subtiele verschillen in het kijkgedrag tijdens sociale interactie te bespreken (Hood). Verder hebben we het neuronale substraat van sociale interactie besproken (Keysers). Tenslotte hebben we moderne neuro-imaging technieken besproken en erover gediscussieerd hoe deze kunnen worden gebruikt om sociale interactie te bestuderen (Goebel). In de namiddag was er weer een discussieronde waarbij de vraag centraal stond hoe we de technieken die worden gebruikt om sociale interactie met behulp van gedragstudies bij apen en kinderen te bestuderen kunnen worden toegepast in onderzoek naar het neuronale substraat van sociale interactie met behulp van de nieuwste imaging-technieken.

Een belangrijk resultaat is te zien in de verandering van de titel van het project. We hebben 'Episodes' aan 'Joint Attention' toegevoegd omdat het duidelijk werd dat ons interesse uitgaat naar de voortdurende sociale interactie. Dus we willen niet zozeer momentopnames maken maar het proces van de sociale interactie volgen. Bij het vergelijkende gedragsonderzoek met apen en kinderen zou dat betekenen dat, anders dan in de meeste eerder gedane studies, de interactie tussen proefpersoon en experimentator wordt onderzocht. Hierbij is het belangrijk dat de taak zo is geoperationaliseerd dat de proefpersoon tijdens het uitvoeren ervan moet communiceren met de experimentator zodat het interactieproces niet wordt onderbroken. We zullen dus onze aandacht vooral richten op de zich ontwikkelende interactie (een episode) en niet zozeer op een benadering waarbij er slechts sprake is van een eenzijdige communicatie. Dit soort gedragsexperimenten zullen we dan proberen te gebruiken in neuro-imaging experimenten. Met nieuwe neuro-imaging technieken is het mogelijk een sociale episode tussen twee mensen 'live' te visualiseren. Omdat elke sociale interactie tussen twee mensen een unieke episode betekend kan dit onderzoek nieuwe inzichten in het proces van sociale interactie leveren. Toch willen we het neuro-imaging deel van dit project niet hiertoe beperken maar ook klassieke neuro-imaging technieken toepassen. Hierbij is het de bedoeling onderzoeksopzetten en taken te vinden die een directe vergelijking van de resultaten met die van de gedragsstudies mogelijk maakt.

3. Eindresultaten

We hebben reeds een subsidieaanvraag ingediend onder de titel 'Joint Attention Episodes: The Prerequisite of Human Culture'. Bij dit project zijn onderzoekers vanuit de Gedragsbiologie, Ontwikkelingspsychologie, en Neurowetenschappen betrokken.

Verder is de integratie van het interdisciplinaire and internationale karakter van dit NWO programma succesvol gebleken. We hebben relaties met onderzoekers uit de UK, USA, en Canada kunnen leggen; deze hebben toegezegd bij het toekomstige onderzoeksproject advies te geven en uitwisselingsprojecten mogelijk te maken.

Verder hebben we tijdens de workshop alle sprekers bereid gevonden om een bijdrage aan een boek te leveren. In dit boek willen we niet alleen het werk van onze 7 sprekers publiceren, maar ook een aantal andere internationale onderzoekers erbij betrekken. Het idee voor het boek ontstond bij de voorbereiding van de workshop en zal zeker een positief effect hebben op de nu gevormde onderlinge relaties. We hopen dit boek uit te brengen bij MIT Press.